

**ANALISIS PENGARUH RISIKO TERHADAP PRESTASI KEUNTUNGAN
PERBANKAN ISLAM DI MALAYSIA**
**THE ANALYSIS OF RISK INFLUENCE ON PROFIT PERFORMANCE OF ISLAMIC
BANKING IN MALAYSIA**

*MOHAMMAD TAQIUDDIN MOHAMAD, AHMAD AZAM SULAIMAN@MOHAMAD DAN JONI
TAMKIN BORHAN*

ABSTRAK

Sistem pengurusan risiko yang cekap dan berkesan merupakan teras disiplin yang perlu dipegang oleh semua institusi perbankan khususnya perbankan Islam bagi memastikan pertumbuhan berterusan di samping mewujudkan persekitaran kewangan yang sihat. Hal ini kerana faktor risiko merupakan elemen penting yang memberikan kesan langsung dan tidak langsung kepada prestasi sesebuah bank. Merujuk kepada isu dan permasalahan di atas, kajian ini bertujuan menyediakan bukti empirikal sejauh mana faktor risiko memberi kesan kepada prestasi perbankan Islam di Malaysia dengan merujuk kepada piawaian asas iaitu pulangan ke atas aset (*return on assets*). Kajian ini menggunakan panel 17 buah bank Islam Penuh (full-fledged Islamic banks) untuk tempoh 15 tahun iaitu daripada 1994 hingga 2008. Hasilnya kajian ini mendapatkan faktor risiko sememangnya memberi kesan signifikan kepada prestasi perbankan Islam di Malaysia sepanjang tempoh kajian. Keadaan ini dibuat kerana perbankan Islam di Malaysia bukan setakat terdedah kepada bentuk risiko yang dihadapi oleh perbankan konvensional, malah turut terdedah kepada bentuk risiko unik lain yang timbul lebih-lebih lagi daripada proses penstrukturran produk kewangan Islam.

Kata Kunci : Risiko, Pulangan ke Atas Aset

ABSTRACT

An effective and efficient risk management system is a core discipline that should be implemented by all banking institutions particularly Islamic banking to ensure continuous growth and to create a healthy financial environment. Risk factor is an important element that provides direct and indirect effect on the bank performance. Based on the above issues and problems, this study provides empirical evidence of how risk factors affect the Islamic banking performance in Malaysia referring to the standard measure of return on assets. This study adopted a panel data of 17 full-fledged Islamic banking for the period of 15 years from 1994 to 2008. The results of this study found that the risk factors significantly affect the performance of Islamic banks in Malaysia during the period of investigation. This situation happened because the Islamic banking in Malaysia was not only exposed to the risk as faced by the conventional banks, but also vulnerable to other type of risk that may arise especially due to the structuring process of the Islamic financial products.

Key words: Risk, Return on Assets

PENGENALAN

Masa kini perbankan Islam telah wujud di setiap pelosok dunia dan dianggap sebagai satu sistem alternatif berdaya maju yang mampu memenuhi kehendak orang ramai melalui produk yang ditawarkan. Walaupun pada peringkat awal, perbankan Islam pada mulanya berkembang hanya sebagai perantara kewangan untuk komuniti Muslim, namun kini ia telah diterima meluas di seluruh dunia melangkaui masyarakat bukan Islam dan menjadi antara komponen terpenting sistem kewangan dunia. Perbankan Islam turut diakui sebagai sebuah industri yang paling pantas berkembang sama ada di peringkat domestik

mahupun antarabangsa. Sejak penubuhan bank Islam pertama di Mesir pada tahun 1963, industri ini telah berkembang dengan jumlah institusi melebihi 300 buah dilebih 75 buah negara yang kebanyakannya tertumpu di Timur Tengah dan Asia Selatan, di samping rantau Eropah dan juga Amerika Syarikat.

Jumlah aset perbankan Islam dunia pula kini dianggarkan telah melebihi \$250 bilion dolar Amerika dengan anggaran pertumbuan sebanyak 15 peratus setahun. Dengan perkembangan yang boleh dibanggakan ini, terdapat beberapa cadangan daripada pengkaji agar bank-bank Islam dapat memastikan 40-50 peratus simpanan masyarakat Islam berada di bank Islam pada tahun 2009/2010. Evolusi serta perkembangan yang ditunjukkan ini telah menarik minat orang ramai di samping mewujudkan perbincangan hebat khususnya di kalangan pengamal (*practitioner*), ahli ekonomi dan pembuat dasar (Abdel-Hameed M. Bashir, 1999).

Walaupun industri perbankan Islam ternyata mengalami perkembangan serta pertumbuhan yang boleh dibanggakan, namun industri ini tidak terlepas daripada pelbagai bentuk cabaran kewangan semasa, khususnya dari aspek pelaksanaan deregulasi kewangan. Proses deregulasi mempunyai beberapa implikasi penting bagi sesebuah bank. Pertama, deregulasi akan menghilangkan atau mengurangkan kawalan, mempromosikan persaingan antara bank dan seterusnya meningkatkan risiko bank. Kedua, proses deregulasi memberikan ruang yang lebih luas kepada bank untuk meneroka perniagaan baru dalam bidang atau kegiatan yang lebih luas. Peralihan kepada perniagaan baru dan peningkatan persekitaran perniagaan ini seterusnya mengubah sifat semulajadi risiko bank yang akan meningkatkan kos kewangan bagi peserta pasaran. Oleh itu, bank akan lebih tertumpu untuk membuat penganalisan dan kawalan terhadap kos dan pulangan, dan juga tahap pengambilan risiko bagi menghasilkan pulangan kepada bank. (Idries Al-Jarraff dan Philip Moynex, 2005).

Di Malaysia, pihak berkuasa kewangan Malaysia sejak dari awal penubuhan telah melaksanakan beberapa langkah berjaga-jaga dalam mendepani cabaran ini bagi memastikan peningkatan prestasi dan kecekapan sistem perbankan Islam. Kerajaan Malaysia melalui Kementerian Kewangan dan Bank Negara Malaysia (BNM) dilihat meletakkan kawalan serta peraturan yang ketat terhadap industri ini. Namun, kini perbankan Islam terpaksa akur dengan perubahan sistem kewangan yang berlaku semenjak sistem perbankan Islam diliberalisasi sepenuhnya pada tahun 2004. Proses liberalisasi selalunya diringi tindakan pembatalan kawal selia, pengurangan kawalan kerajaan di samping penaiktarafan peraturan berjaga-jaga. Banyak perubahan yang boleh dilihat setelah langkah ini dibuat, di sebelah permintaan (*on the demand side*), keutamaan pelanggan berubah menjadi lebih rumit, serta mempunyai tahap kepekaaan tinggi terhadap perubahan harga. Manakala di sebelah penawaran (*on the supply side*), berlakunya globalisasi terhadap pasaran kewangan yang turut diiringi oleh pengurangan kawal selia kerajaan (deregulasi), inovasi kewangan dan juga automasi. Kedua-dua faktor ini telah memberi kesan kepada peningkatan jumlah pesaing, diikuti penurunan kos dan seterusnya menyempitkan margin keuntungan perbankan Islam. Selain itu, kemajuan dalam teknologi komunikasi, seperti telefon, perbankan internet (*internet banking*) dan sebagainya juga turut membolehkan institusi perbankan Islam gergasi antarabangsa meluaskan aktiviti mereka melangkaui negara dan seterusnya meningkatkan pasaran mereka baik di dalam mahupun di luar negera dengan menyediakan produk-produk yang kompetitif dengan harga yang lebih rendah. Keadaan yang berlaku ini secara langsung memberi implikasi yang besar terhadap industri perbankan Islam di Malaysia, khususnya dari aspek risiko yang dihadapi.

TINJAUAN KAJIAN LEPAS

Institusi kewangan menjalankan banyak peranan, khususnya dalam menggunakan input pelbagai dalam proses pengantaraan termasuk mengambil deposit dan mengalihkannya ke dalam bentuk pinjaman ataupun pembiayaan. Penilaian prestasi bank banyak dilakukan oleh pengkaji-pengkaji terdahulu, khususnya dari aspek kesan risiko yang secara langsung dan tidak langsung mempengaruhi keberuntungan sesebuah institusi perbankan.

Antaranya analisis kecekapan dan keuntungan bank-bank Islam di negara Arab yang pernah dibuat oleh Molyneux dan Iqbal (2005). Dalam kajian tersebut, mereka mendapati apabila kos ketidakcekapan adalah sama, keuntungan ketidakcekapan akan bervariasi. Keadaan ini biasanya akan mencerminkan pelbagai perkhidmatan yang berbeza. Bank asing pula didapati kurang mengalami ketidakcekapan kos tetapi didapati lebih menguntungkan. Di sini kemungkinan bank asing menawarkan perkhidmatan bernilai tinggi untuk pelanggan yang lebih besar dan dengan demikian dapat menghasilkan pulangan yang lebih tinggi. Kajian juga turut mendapati reformasi kewangan yang dibuat pada 1990-an tidak mampu untuk

meningkatkan kecekapan bank. Yudistira (2003) mendapati bahawa bank-bank di Timur Tengah kurang cekap berbanding bank Islam yang didapati lebih besar dan lebih cekap.

Seterusnya Fadzlan Sufian dan Mohamad Akhbar Noor Mohamad Noor (2009) membuat analisis perbandingan terhadap prestasi sektor perbankan Islam di negara-negara Timur Tengah, Afrika Utara dan Asia. Dalam kajian mereka, prosedur dua tahap (two-stage procedure) telah digunakan bagi menguji kecekapan sektor perbankan Islam di 16 buah negara MENA (Middle East and North Africa) dan negara Asia. Hasilnya pengkaji mendapati kecekapan teknikal secara signifikan berhubung positif dengan kualiti pembiayaan, saiz dan juga modal. Keputusan emprik kajian juga turut mendapati kebanyakan bank yang efesien secara teknikalnya terdiri daripada mereka yang mempunyai pasaran yang lebih kecil dan jumlah pinjaman tidak berbayar (non performing loan) ataupun kadar risiko yang rendah. Kajian ini juga mendapati wujudnya kolerasi positif antara kecekapan bank-bank Islam terhadap perubahan keuntungan dan tahap kecekapan teknikal yang menunjukkan bank-bank yang efisyen cenderung untuk menjadi lebih menguntungkan. Keputusan kajian juga menunjukkan keadaan ekonomi yang baik (favourable economic conditions) berhubung positif dengan kecekapan bank.

Abdus Samad (2004) seterusnya membuat kajian perbandingan prestasi antara bank-bank Islam bebas faedah (interest-free) dan bank-bank komersial konvensional berdasarkan faedah (interest-based) di Bahrain sepanjang tempoh pasca Perang Teluk dengan melihat kepada beberapa kriteria berikut, iaitu (a) keuntungan, (b) risiko kecairan dan (c) risiko kredit. Sembilan nisbah kewangan digunakan dalam kajian ini untuk mengukur prestasi 6 bank Islam dan 15 bank konvensional bagi tempoh 1991 hingga 2001. Dengan mengadaptasi Ujian *Student t-test* untuk nisbah kewangan bank komersial Islam dan konvensional di Bahrain, kajian mendapati tiada perbezaan ketara prestasi antara bank konvensional dan bank Islam di Bahrain dengan merujuk kepada aspek keuntungan dan kecairan. Walau bagaimanapun, pengkaji mendapati wujudnya perbezaan yang signifikan dalam prestasi kredit antara bank komersial Islam dan konvensional di Bahrain.

Anjum Siddiqui (2008) memberi fokus terhadap kepelbagaiannya yang wujud dalam kewangan Islam dan menilai risiko dan ciri-ciri lain dengan melakukan kajian lepas secara selektif. Kajian ini menggunakan pakai sumber primer dana bank-bank Islam di Pakistan yang terdiri daripada liabiliti deposit bagi tempoh 2003 hingga 2004. Disebabkan larangan Islam terhadap faedah (interest) dan kepatuhan terhadap perintah ke atas kontrak perdagangan yang dibenarkan, kesannya kontrak tabungan dan pelaburan yang ditawarkan oleh bank-bank Islam mempunyai profil risiko yang berbeza berbanding bank konvensional. Keadaan ini menimbulkan beberapa isu peraturan mengenai kecukupan modal dan keperluan kecairan. Isu operasi juga timbul selagi mana bank Islam mempunyai kekangan dalam memilih risiko dan instrumen pengurusan kecairan seperti derivatif, opsyen dan bon. Semua masalah tersebut ini secara teorinya diperiksa dan pelbagai petunjuk prestasi bagi dua bank Islam ini turut dinilai bagi membandingkannya dengan perbankan tradisional yang mempraktikkan mod tambahan harga (mark up pricing). Kunci kira-kira dan pelbagai penunjuk prestasi menunjukkan bahawa terdapat bukti yang menyatakan bank-bank Islam di Pakistan cenderung untuk kurang terlibat dalam pembiayaan projek jangka panjang. Namun, di sisi lain pula, bank-bank ini telah menunjukkan prestasi yang baik dalam pulangan aset, ekuiti dan menunjukkan pengurusan risiko yang lebih baik selain dapat mempertahankan imbangan kecukupan kecairan yang diperlukan.

Kajian Abd. Karim (2001), Abd. Majid, Md. Nor dan Said (2003), Amir (2004) dan Suhaimi (2005) menggunakan pendekatan parametrik bagi mengukur kecekapan perbankan Islam dan konvensional. Abd. Karim (2001) misalnya mengkaji kecekapan bank di beberapa negara ASEAN terpilih dan kebanyakannya hasil kajian mencadangkan agar bank-bank di ASEAN meningkatkan hasil manakala bank bersaiz besar pula cenderung untuk memiliki kos kecekapan yang tinggi berbanding bank bersaiz kecil. Abd. Majid et al. (2003) pula mendapati tiada bukti empirikal yang menunjukkan bank asing lebih cekap berbanding bank tempatan. Bertepatan dengan kajian yang dibuat oleh Abd. Majid et al. (2003), Suhaimi (2005) menyediakan bukti empirikal yang mendapati tiada bukti perbezaan dari aspek kecekapan kos dan keuntungan antara bank asing dan bank tempatan.

METODOLOGI DAN DATA KAJIAN

Surah Yusof ayat 42-48 telah mengajar manusia bagaimana mengurus ekonomi dalam keadaan kitaran ekonomi. Bolehkah keuntungan bank berhubung kait dengan kitaran ekonomi? Persoalan ini menarik bagi mengetahui apakah darjah korelasi yang wujud di antara keuntungan bank dan kitaran ekonomi.

Kemampuan bank untuk melincinkan pendapatan menunjukkan kemampuan mereka untuk mengatasi kemeruapan dan seterusnya mewujudkan keyakinan di pasaran. Gelagat ini juga mampu meningkatkan nilai sesebuah firma dan berkeupayaan untuk meningkatkan imbuhan pihak pengurusan bank seperti mana yang diutarakan oleh Healy (1985). Kenyataan ini juga disokong oleh Scholes, Wilson dan Wolfson (1990) yang mencadangkan bahawa bank mampu mengurangkan kos modal mereka dengan menggunakan pendapatan untuk menghasilkan informasi kepada pelabur.¹ Berdasarkan model European Central Bank (2001), Cavallo dan Majnoni (2002), Valckx (2003) dan Salas dan Saurina (2002), model penganggaran bagi keuntungan diterbitkan :

$$\begin{aligned}
 ROA_{it} = & \beta_0 + \beta_1 ROA_{it-1} + \beta_2 ROE_{it} + \beta_3 lpv_{it} + \beta_4 risk_{it} + \beta_5 CAR_{it} + \\
 & \beta_6 size_{it} + \beta_7 inf_{it} + \beta_8 \Delta M3_{it} + \beta_9 \Delta gdp_{it} + \varepsilon_{it} \\
 i = & 1, 2, \dots, N \text{ (bilangan bank)} \quad t = 1, 2, \dots, T \text{ (tempoh masa)}
 \end{aligned}$$

PENERANGAN PEMBOLEHUBAH

- i. Keuntungan Bank (ROA_{it}) adalah satu ukuran keuntungan sebelum cukai dibahagikan dengan jumlah aset. Pemboleh ubah ini menunjukkan jumlah keuntungan bank terhadap jumlah aset.
- ii. Pulangan ekuiti (ROE_{it}), risiko kredit, kos ekuiti boleh mempengaruhi modal penimbal bank. Dengan maklumat asimetri, untuk meningkatkan modal adalah lebih mahal daripada meningkatkan hutang. Pembolehubah pulangan ke atas ekuiti dimasukkan (Jokipii dan Milne 2008)
- iii. Peruntukan pinjaman kerugian (lpv_{it}) dimasukkan dalam persamaan risiko berdasarkan andaian supaya bank dengan kerugian pinjaman tahap tinggi menunjukkan kecenderungan yang lebih rendah untuk menyelaraskan aset berisiko. Wujud hubungan yang negatif antara risiko dan peruntukan kerugian pinjaman untuk pinjaman kurang baik. Alternatif untuk koefisien modal disanggah bahawa hubungannya dengan kerugian pinjaman seharusnya positif selepas bank menjangkakan kerugian adalah tinggi dan diandaikan bank meningkatkan paras modal untuk mematuhi keperluan kawal selia dan mengurangkan risiko dalam menyelesaikan pinjaman (*solvency risk*).
- iv. Risiko ($risk_{it}$) ialah risiko yang terpaksa ditanggung oleh bank, iaitu wujudnya kemungkinan yang peminjam atau pengeluar bon tidak akan membuat pembayaran balik seperti yang dipersetujui.
- v. Modal dan Rizab (CAR_{it}), sebagai suatu bahagian liabiliti dalam jumlah lembaran imbangan. Ini termasuk modal berbayar, dana-dana rizab, keuntungan tertahan dan wang modal lain. Modal dan Rizab terdiri daripada dana sendiri atau modal teras sesebuah bank. Lebih banyak risiko pelaburan dilakukan maka lebih banyak lagi modal diperlukan. Oleh itu, koefisien pembolehubah yang dijangka adalah negatif. Manakala pelaburan risiko tinggi akan memberi pulangan yang lebih, koefisien positif dijangka pada pembolehubah bergantung pada darjah risiko yang dibayar. Pembolehubah modal dan rizab merupakan pembolehubah kawalan.
- vi. Jumlah Aset Bank ($size_{it}$) ialah hasil tambah antara tunai, deposit, pelaburan untuk urusniaga dan pinjaman bank. Ia dimasukkan untuk mengesan kewujudan ekonomi bidangan dalam kajian. $size_{it}$ boleh berubah dengan dua faktor, pertamanya: perubahan dalam kawalan peraturan modal seperti peningkatan rizab di bank pusat. Disebabkan antara sub komponen dalam $size_{it}$ ialah deposit tunai, maka kejatuhan dalam kadar bunga bank akan menyebabkan peralihan sumber dari bank kepada pembelian aset lain yang boleh mendatangkan pulangan yang lebih baik.
- vii. *Kadar Inflasi:* Merupakan satu keadaan yang dialami oleh sesebuah ekonomi yang menunjukkan kenaikan tingkat harga umum yang berterusan dan tidak terbatas. Ahli ekonomi Perancis, iaitu

¹ Schipper (1989) meringkaskan andaian perlu untuk menyokong hipotesis pengurusan pendapatan.

Says mendefinisikan inflasi sebagai ‘terlampaui banyak wang memburu sedikit barang-barang’. Dalam konteks kajian ini, kadar inflasi boleh memberikan kesan kepada kos dan penghasilan bank. Staikourus (2003) mengatakan bahawa inflasi boleh memberikan kesan langsung, (iaitu peningkatan upah buruh) dan kesan tidak langsung (perubahan kadar faedah dan harga aset) ke atas keuntungan sesebuah bank. Ini kerana kadar inflasi yang tinggi akan mengakibatkan bank tidak mampu mengawal kadar faedah dengan cepat dan menyebabkan kos bank meningkat mendadak berbanding keuntungan bank.

- viii. Pertumbuhan Keluaran Dalam Negara Kasar (Δgdp_{it}) diambil sebagai ukuran pembangunan makroekonomi. Dalam konteks kajian ia merupakan petunjuk utama dalam permintaan perkhidmatan perbankan termasuk sambungan dari pinjaman dan bekalan wang. Pemboleh ubah ini menjadi petunjuk kepada kitaran ekonomi di mana kos bank dijangka berhubungan dengan kitaran ekonomi.
- ix. Pertumbuhan bekalan wang sebenar ($\Delta M3_{it}$), ditakrifkan jumlah wang tunai dicampur simpanan semasa, simpanan tabungan, simpanan tetap bank perdagangan dicampur simpanan tabungan dan tetap di institusi perbankan lain. Pertumbuhan bekalan wang menunjukkan pertumbuhan sebenar terutama penunjuk potensi pertumbuhan ekonomi masa hadapan (Boeschoten et al. 1994)

Kajian ini menggunakan sampel 17 buah bank Islam penuh (*full-fledged*) terpilih yang ditakrifkan sebagai Bank Islam oleh Bank Negara Malaysia (BNM) bagi tempoh 1994 sehingga 2008. Manakala bagi indeks data pembolehubah makroekonomi Malaysia seperti kadar pengangguran, kadar inflasi dan Keluaran Dalam Negara Kasar (KDNK), data diambil daripada GMID², Statistical, Economic and Social Research and Training Centre for Islamic Countries.

KEPUTUSAN PENGANGGARAN

Analisis deskriptif bertujuan melihat ciri statistik data yang digunakan sebagai pembolehubah kajian seperti min dan sisihan piawai. Min merujuk kepada nilai purata setiap pembolehubah bagi keseluruhan sampel kajian, manakala sisihan piawai menunjukkan variasi (*serakan*) data dari nilai min. Jadual 2 menunjukkan ringkasan statistik deskriptif asas pembolehubah yang terlibat dalam model yang dibentuk dalam kajian berdasarkan kepada dua petunjuk utama iaitu petunjuk makroekonomi dan spesifikasi bank.

Bagi data petunjuk makroekonomi, Jadual 2 menunjukkan pembolehubah $M3$ mencatatkan nilai purata taburan data yang tertinggi, iaitu dengan nilai min sebanyak 26.9071. Manakala pembolehubah inf pula mencatatkan nilai purata taburan data yang terendah, iaitu dengan nilai min sebanyak 3.5031. Nilai sisihan piawai dilihat bagi menentukan variasi sesuatu data yang digunakan. Didapati pembolehubah gdp mencatatkan nilai sisihan piawai yang tertinggi, iaitu sebanyak 4.1770. Keputusan ukuran skewness (*kepencongan*) bagi petunjuk makroekonomi pula menunjukkan pembolehubah gdp , $M3$ berkepencongan negatif manakala bagi inf bernilai positif. Ukuran kurtosis (*kepuncakan*) dilakukan bagi tujuan melihat kepuncakan taburan data. Didapati pembolehubah inf dan $m3$ mempunyai kepuncakan menghampiri nilai tiga, iaitu sebanyak 3.3019 dan 2.3877 adalah memenuhi kriteria taburan normal Ujian Jarque-Bera dilakukan bagi menguji sama ada data yang digunakan adalah bertaburan normal ataupun tidak. Hasilnya mendapati bahawa semua data bagi pembolehubah terlibat adalah tidak bertaburan normal.

Bagi data petunjuk spesifikasi bank pula, pembolehubah $size$ mencatatkan nilai purata taburan data yang tertinggi, iaitu dengan nilai min sebanyak 15.5808. Manakala pembolehubah ROE_{it} pula mencatatkan nilai purata taburan data yang terendah, iaitu dengan nilai min sebanyak 0.1118. Secara umumnya data bagi spesifikasi bank menunjukkan data kurang berserakan dimana nilai min dan sisihan piawai adalah rendah kecuali bagi data CAR_{it} menunjukkan nilai yang tinggi, iaitu 26.7017. Bagi keputusan ukuran *kepencongan* pula menunjukkan dua pembolehubah berkepencongan positif, iaitu ROE_{it} dan CAR_{it} . Manakala bagi ukuran *kepuncakan*, didapati hanya data bagi pembolehubah *risk* mempunyai kepuncakan menghampiri nilai tiga, iaitu 3.2119 hampir memenuhi kriteria taburan normal.

² Global Market Information Database (GMID), <http://www.portal.euromonitor.com>, 13 April 2008

Ujian Jarque-Bera dilakukan bagi menguji sama ada data yang digunakan adalah bertaburan normal ataupun tidak. Hasilnya didapati semua data bagi pembolehubah yang digunakan adalah signifikan dan membawa maksud ia tidak bertaburan normal.

Jadual 3 menunjukkan korelasi matriks bagi pembolehubah bebas dalam model yang dibentuk. Bagi pembolehubah petunjuk makroekonomi, hanya pembolehubah gdp dan $m3$ menunjukkan hubungan songsang dengan keuntungan bank. Ini menunjukkan bukan hanya faktor makroekonomi sahaja yang menentukan keuntungan sesebuah bank. Manakala bagi pembolehubah spesifikasi bank, hanya pembolehubah ROE_{it} dan CAR_{it} yang menunjukkan hubungan positif manakala pembolehubah seperti lpv_{it} , $risk_{it}$ dan $size_{it}$ menunjukkan hubungan negatif yang menunjukkan semakin tinggi risiko dan peruntukan kerugian akan mengurangkan margin keuntungan bank.

Dari segi diagnostik, Ujian Sargan gagal untuk menolak hipotesis nol terhadap kesahihan koefisien yang digunakan. Keputusan menunjukkan pembolehubah lat bagi keuntungan adalah bererti dalam mengesahkan spesifikasi dinamik pada aras lima peratus secara langsung menunjukkan keuntungan lepas memainkan peranan dalam menghasilkan keuntungan semasa di mana pelabur akan melihat prestasi bank sebelum melabur dalam sesuatu bank. Peningkatan dalam ROA_{it-1} akan meningkatkan jumlah keuntungan

Koefisien faktor makroekonomi amat signifikan pada satu peratus. Koefisien bagi Δgdp_{it} menunjukkan hubungan positif dengan ROA_{it} , dimana peningkatan satu peratus dalam Δgdp_{it} akan meningkatkan jumlah keuntungan. Ini menunjukkan bahawa keuntungan bersifat pro-kitaran, iaitu pertumbuhan ekonomi yang menggalakkan memberikan prospek perniagaan yang baik kepada bank dan membolehkan bank menjana pendapatan yang tinggi. Pertambahan pendapatan pembiayaan dan disokong oleh risiko kemungkiran yang rendah menyebabkan keuntungan bertambah. Oleh itu peningkatan ekonomi mampu menjana keuntungan bagi bank.

Berdasarkan nilai koefisien pemboleh ubah bank-spesifik, didapati tingkat pembiayaan tidak berbayar yang tinggi yang mewakili risiko kemungkiran ($risk_{it}$) atau kredit mempunyai kesan yang negatif terhadap keuntungan. Ini selaras dengan dapatan kajian yang oleh Mario (2004). Risiko yang tinggi menggambarkan kemerosotan kualiti aset bank terutamanya kerugian portfolio pembiayaan yang berkadar tetap merupakan penyumbang utama kepada pendapatan bank yang dijana daripada pelaburan dana pendeposit mahupun dana pemegang saham. Pihak bank akan menggunakan budi bicara apabila berlaku peningkatan risiko kemungkinan dengan meningkatkan jumlah pegangan peruntukan kerugian pinjaman yang ditolak daripada pendapatan dana pendeposit.

Dapatan kajian $size_{it}$ berhubungan secara negatif dimana peningkatan dalam $size_{it}$ akan menurunkan jumlah keuntungan, ini mungkin disebabkan oleh beberapa sebab. Tahap lebih tinggi bagi pemantauan dan pemeriksaan dalam bank besar disebabkan oleh kesan skala dalam aktiviti-aktiviti ini boleh mengurangkan keuntungan. Tanda negatif kesan $size_{it}$ mungkin juga kesan kepelbagai dapat ditangkap (*capture*) oleh risiko profil.

Peningkatan satu peratus dalam lpv_{it} akan menurunkan jumlah keuntungan sebanyak 2.4134 peratus. Disebabkan peruntukan kerugian pinjaman merupakan satu item perbelanjaan dalam lembaran untung rugi maka peningkatan dalam lpv_{it} akan menurunkan keuntungan bank. Bank membuat peruntukan kerugian pinjaman bertentangan dengan keuntungan apabila mereka mempercayai kemungkinan peminjam akan ingkar; instrumen ini boleh digunakan untuk pelarasan nilai pinjaman bagi mencerminkan nilai sebenar. Peruntukan kerugian pinjaman memberi kesan kepada keuntungan bank dan modal kerana ia mewakili kos pertahanan yang akan mengurangkan nilai buku aset.

KESIMPULAN

Dapatan kajian menunjukkan pemboleh ubah kawalan makroekonomi, kitaran ekonomi (Δgdp_{it}) secara jelas menjelaskan prestasi sektor perbankan. Kesan daripada kitaran ekonomi adalah tidak simetri kerana ia berhubungan secara positif dengan keuntungan hanya apabila output adalah melebihi trendnya. Keputusan empirikal ini menyediakan bukti yang keuntungan bank Malaysia adalah dibentuk oleh faktor

bank-spesifik (terjejas oleh tahap pengurusan bank) dan makroekonomi. Pemboleh ubah kawalan tidak secara langsung menghasilkan keputusan kepada pengurusan bank tetapi ia boleh memberi maklumat penting dalam meramalkan laluan kitaran ekonomi oleh pengurusan bank.

Satu hasil yang penting, iaitu pinjaman portfolio membawa profil risiko tinggi menghasilkan lebih rendah margin keuntungan. Pertambahan margin keuntungan di atas pinjaman risiko tinggi adalah jauh daripada membolehkan pembentukan untuk kos-kos tambahan dan kerugian. Peraturan Kawal Selia Basel II akan menggalakkan bank mengambil kepekaan risiko dalam dasar penentuan harga, dengan tujuan memperbaiki liputan kerugian kredit dan kos keperluan modal (dan untuk meningkatkan kebijakan sosial oleh pemberian pengagihan kredit). Ini boleh menyelesaikan pro-kitaran apabila kadar faedah lebih tinggi untuk kredit akan menghalang perniagaan daripada mengambil keluar pinjaman, tetapi lebih mungkin counter-kitaran yang akan menghalang bank daripada mengekangkkan kredit semasa kemelesetan. Dalam kes ini, ia akan memperbaiki kesempurnaan kewangan bank. Sebaliknya pemboleh ubah saiz tidak menggambarkan wujudnya ekonomi bidangan dalam perbankan. Kesan ini mungkin ditangkap dari modal dan (atau) perbelanjaan operasi.

BIBLIOGRAFI

- Abdel-Hameed M. Bashir (1999), Risk And Profitability Measures In Islamic Banks: The Case Of Two Sudanese Banks, *Islamic Economic Studies*, Vol. 6, No. 2, h. 1- 24.
- Abd. Karim, M. Z. (2001). Comparative bank efficiency across ASEAN countries. *ASEAN Economic Bulletin*, 18(3), h. 289–304.
- Abdus Samad (2004), “Performance of Interest –Free Islamic Banks VIS-À-VIS Interest-Based Conventional Banks of Bahrain”, *IUUM Journal of Economics and Management*, Vol. 12, No. 2, h. 1-15.
- Amir, A. (2004). Level efficiency of Bank Islam Malaysia Berhad: A stochastic approach. *Proceedings the Malaysian Finance Association 6th Annual Symposium* (h. 744–753). Langkawi, Malaysia: UUM & MFA.
- Anjum Siddique (2008), “Financial contracts, risk and performance of Islamic banking”, *Journal of Managerial Finance*, Vol. 34, No. 10, h. 680-694.
- Cavello, M. & Majnoni, G. 2002. Do Banks Provision For Bad Loans In Good Times? Empirical Evidence and Policy Implications, In R. Levich, G.Majnoni and C. Reinhart Eds, Ratings, Rating Agencies and The Global Financial System, Kluwer Academic Publishers, Boston, Dordrecht and London.
- Fadzlan Sufian dan Mohamad Akbar Noor Mohamad Noor (2009), The determinants of Islamic banks' efficiency changes: Empirical evidence from the MENA and Asian banking sectors, *International Journal of Islamic and Middle Eastern Finance and Management*, Vol. 2, No. 2, h.. 120-138
- Fadzlan Sufian dan Mohamad Akhbar Noor Mohamad Noor (2009), “The Determinants of Islamic banks' efficiency changes”, *International Journal Islamic and Middle Eastern Finance and Management*, Vol. 2, No. 2, h. 120-138.
- Idries Al-Jarrah dan Philip Moyneux (2005), Efficiency of Arabian Banking, dalam Munawar Iqbal dan Rodney Wilson (eds.), “Islamic Perspectives on Wealth Creation”, Edinburgh University Press, Edinburgh, h. 97-117.
- Mario Quagliariello. 2004. Banks' Performance over the Business Cycle: A Panel Analysis on Italian Intermediaries Discussion Paper 17/04 *Research in the Department of Economics, The University of York*.
- Molyneux, P dan Iqbal. M (2005), *Banking and financial systems in the Arab World*, London: Palgrave Macmillan
- Scott Schmith (2005), Islamic Banking Experiencing Rapid Growth, International Trade Specialist, International Trade Administration, http://www.trade.gov/mas/pdf/Islamic_banking.pdf, 2 Disember 2009.
- Staikouras, C, H dan Wood, G (2003), “The Determination of Bank Profitability in European” (Kertas Kerja dibentangkan di *European Applied Business Research Conference*, Venice, 9-13 Jun 2003).
- Suhaimi, R. (2005). Cost and profit efficiency of commercial banks in Malaysia: Preliminary findings. *Proceeding of the Malaysian Finance Association 7th Annual Conference* (pp. 472–489). 9–10

- Mei, Kuala Terengganu, Malaysia: UiTM & MFA.
- Schipper, K. 1989. Commentary: Earnings Management. *Accounting Horizons* (December): 91-102
- Salas, V. & Saurina, J. 2002a. Deregulation, Market Power and Risk Taking In Spanish Banks. *European Economic Review*. 47, pp. 1061-1075.
- Salas, V. & Saurina, J. 2002b. Credit Risk In Two Institutional Regimes: Spanish Commercial and Savings Banks. *Journal of Finance Services* 22 No.3. 203–224.
- Sargan, J. 1958. The Estimation of Economic Relationships Using Instrumental Variables. *Econometrica* 26: 393–415.
- Scholes, Myron S., G. Peter Wilson, and Mark A. Wolfson. "Tax Planning, Regulatory Capital Planning, and Financial Reporting Strategy for Commercial Banks." *Review of Financial Studies* 3 No. 4 (1990): 625–50.
- Valckx N. 2003. What Determines Loan Loss Provisioning In The EU? ECB, Mimeo.
- Yudistira, D (2003), Efficiency in Islamic Banking: An Empirical of 18 banks. Kertas Kerja dibentangkan di International Conference on Islamic Banking di Jakarta Indonesia pada 30 September-2 Oktober 2003)
- Zaher, T.S. and Hassan, M.K. (2001), "A comparative literature survey of Islamic finance and banking", *Financial Markets, Institutions & Instruments*, Vol. 10 No. 4, pp. 155-99.

JADUAL 1: Jumlah Aset (Ribu Dolar Amerika, USD)

Rantau	2005	2006	2007	2008
Eropah	460,907	844,216	1,700,737	2,137,766
Timur Tengah	182,690,977	112,097,469	162,352,264	217,244,873
Asia	54,993,761	78,271,482	105,499,875	129,565,761
Afrika	32,199,979	10,540,594	7,769,081	12,457,942
Jumlah	270,345,623	201,753,761	277,321,957	361,406,342

Sumber: Islamic Banks and Financial Institutions Information

JADUAL 2: Statistik Deskriptif Pembolehubah

	Mean	Median	Std. Dev.	Skewness	Kurtosis	Jarque-Bera	Observation
ROA_{it}	0.0189	0.0125	0.1154	18.3759	357.8009	2109.970	398
ROE_{it}	0.1118	0.0734	0.1733	4.0872	20.7468	6346.896	399
lpv_{it}	11.4873	11.9362	2.5884	-1.3039	5.9413	191.2262	297
$risk_{it}$	11.8968	12.6655	2.5943	-0.8927	3.2119	29.3639	218
CAR_{it}	12.0837	5.4150	26.7017	5.3668	34.5323	14885.77	322
$size_{it}$	15.5808	15.9582	2.0815	-0.8213	4.4232	78.7248	400
inf_{it}	3.5031	3.4800	2.6105	0.3837	3.3019	14.8761	525
$\Delta M3_{it}$	26.9071	26.8749	0.3899	-0.1968	2.3877	11.5917	525
Δgdp_{it}	5.6321	6.1376	4.1770	-1.912	6.6238	607.0958	525

JADUAL 3: Analisis Korelasi Pembelahan

	ROA_{it-1}	ROE_{it}	lpv_{it}	$risk_{it}$	CAR_{it}	$size_{it}$	inf_{it}	$\Delta M3_{it}$	Δgdp_{it}
ROA_{it-1}	1.0000								
ROE_{it}	0.3233	1.0000							
lpv_{it}	-0.1106	0.0465	1.0000						
$risk_{it}$	-0.1753	0.0108	0.8662	1.0000					
CAR_{it}	0.1464	0.0891	-0.4674	-0.3874	1.0000				
$size_{it}$	-0.1745	-0.1566	0.8773	0.7646	-0.4761	1.0000			
inf_{it}	0.0485	0.0141	0.0859	0.0444	-0.0622	0.0709	1.0000		
$\Delta M3_{it}$	-0.0496	-0.1448	0.0594	0.0044	0.0791	0.1523	-0.0609	1.0000	
Δgdp_{it}	-0.0785	-0.1165	-0.0434	-0.1371	-0.0274	0.0336	-0.0391	0.0961	1.0000

JADUAL 4 : Keputusan Penganggaran Model

Spesifikasi	Parameter Penganggaran	
	GMM-Difference	GMM-System
ROA_{it-1}	-0.1067 (-5.4273) *	-0.1311 (-8.7452) *
ROE_{it}	0.0259 (4.8079) *	0.024549 (6.3314) *
lpv_{it}	-0.0007 (-1.0080)	0.0038 (8.7066) *
$risk_{it}$	-0.0053 (-8.9805) *	-0.0094 (-28.1268)
CAR_{it}	4.23E-05 (0.4603)	5.32E-05 (1.4777)
$size_{it}$	-0.0124 (-5.4031) *	-0.0183 (-20.3477) *
inf_{it}	0.0004 (4.8292) *	0.0005 (6.4593) *
$\Delta M3_{it}$	0.0250 (8.0439) *	0.0254 (24.5943) *
Δgdp_{it}	0.0007 (7.5563) *	0.0008 (7.4816) *
Ar(1)	-0.01	-0.07
AR (2)	-0.48	-0.89
Sargan test	22.3322*	21.4566*

*Signifikan pada 1%

**Signifikan pada 5%

***Signifikan pada 10%

() nilai-t

Ujian Sargan merujuk kepada terlebih pengecaman batasan